

Kestävyyspaneelin asiantuntijalausunto valtiovarainvaliokunnalle

Aihe: Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022—2025

Eduskunta 8.6.2021

Esittäjä: Eeva Furman, paneelin puheenjohtaja

Selonteon tärkeitä elementtejä

- Suomen hiilineutraaliustavoite 2035, eriarvoisuuden ja tuloerojen pienentäminen sekä julkisen talouden tasapainottaminen ja osittain myös työllisyysasteen nosto

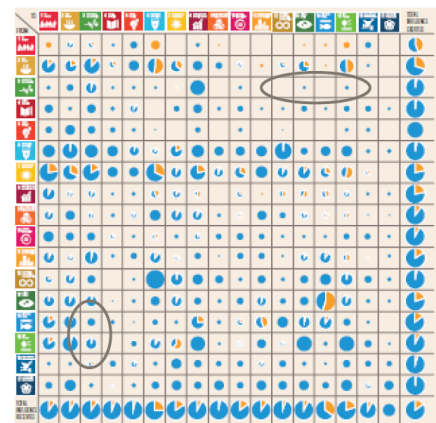
Taloudellinen kestävyys nähdään kapeasti

Selonteko antaa kokonaiskuvan julkisen talouden lähitulevaisuudesta, mutta

- selonteko jää *taloukasvuajattelun vangiksi* - kriitikittömästi fokuksena taloukasvun tavoittelu kestävä kasvun mittaamisen sijaan – BKT:n rinnalle tulisi harkita otettavaksi muita mittareita.
- perustuu kapeaan talousajatteluun, jossa taloudellinen kestävyys näyttäytyy reaali maailmasta irrallisena ilmiönä, jota tarkastellaan julkisen talouden rahamääräisesti ilmaistujen tilien tasapainoisuutena.
- -> Tällaista taloudellista kestävyyttä käsitellään ikään kuin se olisi välineen sijaan päämäärä.
- -> Taloukasvun eriarvoistavat vaikutukset ja BKT-kasvun haitat luonnolle jäävät selonteossa hyvin vähälle huomiolle.

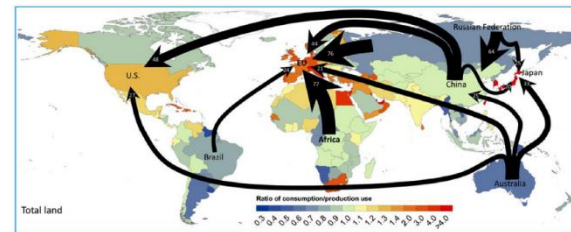
Tavoitteiden väliset vuorovaikutukset tulisi olla arvioitavissa

- Sektorikohtaisten toimenpiteiden luettelointi antaa yleiskuvan toimista, mutta ei juuri auta erilaisten *tavoitteiden välisten vuorovaikutusten tunnistamista* ja hallintaa siten, että toisiaan haittaavien toimien riskit minimoidaan ja eri toimien yhteishyödyt maksimoidaan.
- Esimerkiksi kestävyyskriteerit huomioivilla julkisilla hankinnoilla voidaan edistää samanaikaisesti useita kestävyystavoitteita.

Suunnitelman käyttöön vaihtoehtoisia tulevaisuusnäkymiä

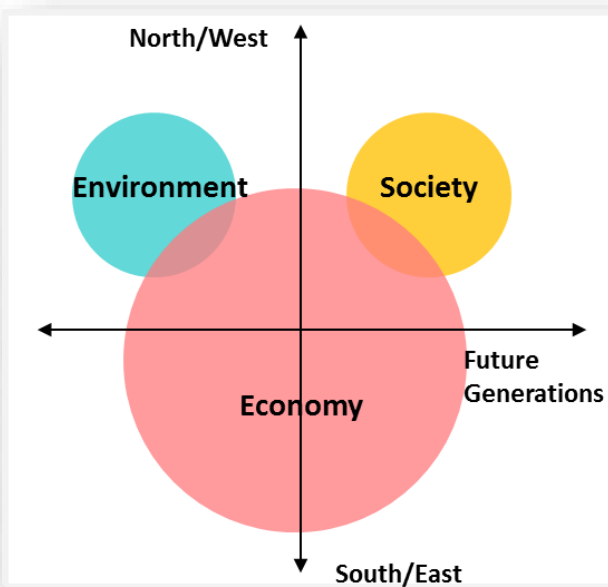
- Selonteon perustana olevien lähitulevaisuuden ennusteiden *rajauksia ja taustaoletuksia tulisi avata ja hyödyntää* nykyistä systemaattisemmin.
- Nyt suunnitelma perustuu käytännössä vain yhdelle tulevaisuusnäkymälle, vaikka erilaisten epävarmuuksien olemassaolo tunnustetaankin.
- Tämä voi johtaa päätöksenteon muuttuvassa toimintaympäristössä vaikeuksiin huomioida erilaisia murroskohtia, mahdollisuuksia ja riskejä.

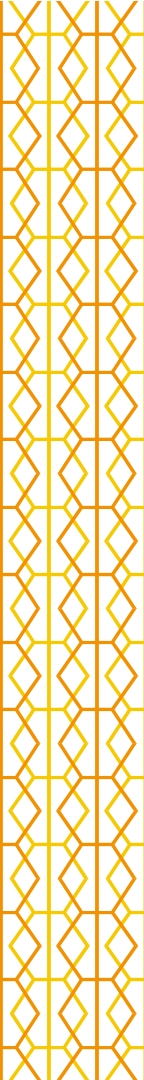
Kestävän kehityksen budjetointi keskiöön

- Selonteko ei hyödynnä tai tue Suomen kansainvälisestikin edistyksellisiä valtion *kestävän kehityksen budjetoinnin* käytäntöjä, joissa on hahmotettu mm. ympäristölle haitallisia tukia. Niiden osalta selonteossa ainoastaan viitataan lyhyesti vuoden 2021 talousarvioesitykseen

Lopuksi: kestävä kehitys erillinen ja ilmastomuutokseen rajautuva

- Taloudessa hyödynnettävien luonnonvarojen kiistatonta rajallisuutta ei oteta tarkastelun lähtökohdaksi.
- Ekologiseen kestävyteen ja yhteiskunnan luonnonvarapohjaan liittyvät moninaiset ja perustavat *ympäristökysymykset typistyvät selonteossa kysymykseksi hiilineutraaliudesta ja ilmastomuutoksesta.*
- Kestävä kehitys kokonaisuudessaan hahmotetaan selonteossa erillisenä politiikan osa-alueena luvussa 5.7, jossa pääasiallisena näkökulmana on hiilineutraalius.
- Tämän johdosta kestävä kehitys näyttäytyy hyvin kapea-alaisesti vain yhden ympäristöongelman ratkaisemisenä.

Suomalaisten yhteinen
etu on maapallon
elinkelpoisuuden
säilyttäminen.

Kestävyysmurrokseen
osallistuminen on
tehtävä kansalaisille
sujuvaksi ja
taloudellisesti
houkuttelevaksi.

Kestävyysmurros
pitää ottaa valtion,
kuntien ja yritysten
johtamisen
pää tavoitteeksi.

Kestävyyspaneeli
kiittää
mahdollisuudesta
tulla kuulluksi